Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 69 (8.959) * 1997 йил 18 июнь, чоршанба * Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон — Озарбайжон: САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК РАВНАҚИ

БУГУН

Президентимиз Ислом Каримовнинг таклифига биноан Озарбайжон Республикаси Президенти Ҳайдар Алиев расмий ташриф билан республикамизга келади. Шу муносабат билан биз Озарбайжоннинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Айдин Азимбеков билан мулоқотда бўлдик.

— Айдин Алимбекович, билишимизча, сизнинг болалигингиз, ёшлик йилларингиз Ўзбекистонда ўтган экан. Ўша даврларни қандай эслайсиз? Ўзбек халқининг қайси хусусиятлари сизга болаликдан яқин ва қадрли бўлиб қолган?

— Тўғри айтдингиз. Мен бир неча йил Тошкентда яшаганман, энг беғубор дамларим шу ерда, ўзбеклар орасида ўтган. Мен ўзбек болалари билан дўстлашиб, улар билан бирга кўча чангитиб, ўйнаб юрган кезларимни жуда яхши хотирлайман. Кейинчалик улғайиб, дўстларим янада кўпайди. Мен она юртим Озарбайжонга кетар эканман, Ўзбекистонга, албатта, қайтиб келаман, икки буюк халқ дўстлиги учун ўзимнинг ҳиссамни қўшаман, деб ният қилгандим. Буни қарангки, ҳаётим сиёсий йўналиш билан боғланди, элчилик фаолиятини юрита бошладим. Ўзбекистон мустақиллигини қўлга киритгач, мени Озарбайжоннинг мамлакатингиздаги элчиси этиб тайинлашди. Мен бундан бағоят хурсанд бўлдим. Чунки мен яна ажойиб дамларим ўтган, энг ёруғ хотираларим билан боғлиқ бўлган гўзал Тошкентга келдим, ўзим учун азиз бўлган ўзбек халқи бағрига яна қайтдим. Мени ўзбекларнинг самимийлиги, меҳру оқибати, саҳийлиги ҳамиша ҳайратга солиб келган. Озарбайжон халқи ҳам ана шундай хусусиятларга эга. Шунинг учун ҳам ҳар икки халқни мен она халқларим деб атайман.

— Жаноб элчи, Ўзбекистон билан Озарбайжон давлатлари ўртасидаги муносабатлар ривожи хусусида ҳам тўхталсангиз.

— Ҳар икки республика мустақилликка эришгач, давлатларимиз ўртасидаги муносабатлар янада қалинлашди, халқларимиз бир-бирига кўпроқ яқинлашди. Ўзбекистон ва Озарбайжон ўртасидаги муносабатларнинг самарали равнақ топиб бораётганидан мен жуда мамнунман. Айниқса, бу алоқалар равнақида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг 1996 йилнинг май ойида Озарбайжонга қилган расмий сафари катта аҳамият касб этди. Ўша ташриф чоғида имзоланган муҳим ҳуқуқий ҳужжатлар, икки томонлама манфаатли ҳамкорликка қаратилган муҳим шартномалар бугунги кунда ҳаётга муваффақиятли тадбиқ этилмоқда. Мамлакатларимизнинг ўзаро маҳсулот айирбошлаш ҳажми ҳам йил сайин ортиб бормоқда. Шунингдек, икки республика ишбилармонлари шериклигида яратилган кўплаб қўшма корхоналар жуда муваффақиятли фаолият кўрсатмоқда. Бугунги кунда Бокуда ва Тошкентда озиқ-овқат, кийим-кечак ишлаб чиқариш ва меваларни қайта ишлаш соҳаларида қатор қўшма корхоналар мавжуд. Икки давлатнинг маданий, илм-фан, таълим, тиббиёт соҳаларидаги ҳамкорлик алоқалари ҳам тобора кенгайиб бормоқда.

— Шу ўринда, жаноб элчи, Ўзбекистон ва Озарбайжонни боғлаб турувчи яна бир муҳим ҳамкорлик лойиҳаси ҳақида тўхталсак. Яъни, темир йўл алоқалари борасидаги ҳамкорлик ҳақида.

— Ҳа, бугунги кунда темир йўл алоқалари соҳасидаги кўпгина лойиҳаларимиз ҳаётга муваффақиятли тадбиқ этилган. Айниқса, давлатлараро келишувга мувофиқ Марказий Осиё, Кавказ ва Оврупо минтақаларини боғловчи Транскавказ темир йўл магистралининг биринчи навбати ишга туширилгани мамлакатларимиз ҳамкорлигини яна бир босқич юқорига кўтарди. Бу магистрал Марказий Осиё давлатлари учун ҳам, Кавказ республикалари учун ҳам ниҳоятда муҳим лойиҳа бўлиб, бугунги кунда бу темир йўллари орқали юздан ортиқ турдаги маҳсулот ва товарлар ташиб ўтилмоқда. Шунингдек, бу магистрал Ўзбекистонни ва Озарбайжонни Оврупо билан боғлаб турувчи муҳим кўприк вазифасини ўтамоқда. Умуман олганда, Ўзбекистон ва Озарбайжоннинг савдо-иқтисодий, маданий ва маърифий алоқалари ўта муваффақиятли ривожланмоқда деб биламан. Албатта, бу алоқаларнинг янада равнақ топиши учун ҳар икки томоннинг имкониятлари жуда каттадир.

— Суҳбатингиз учун ташаккур, жаноб элчи. Озарбайжон Президенти Ҳайдар Алиевнинг мамлакатимизга расмий ташрифи ҳам бу алоқалар равнақида муҳим аҳамият касб этади.

Хайрулло НУРИДДИНОВ суҳбатлашди.

Пойтахтнинг бир куни

ЯНГИЛИКЛАР
ВОҚЕАЛАР
ХАБАРЛАР

«Тошкент трактор заводи» давлат ҳиссадорлик жамиятида 1997 йилнинг биринчи чорагида бу ерда 972 та трактор ва турли русумдаги 52 та тиркама ишлаб чиқарилди.

Ҳиссадорлик жамиятининг 19-цехи конвейер линияларидан икки турдаги — «ТТЗ-80» ва «ТТЗ-100» тракторлари тушириб олинмоқда. Шу ернинг ўзида машиналар синовдан ўтказилмоқда.

Бу участкада ўз касбининг усталари бўлган юксак малакали мутахассислар меҳнат қилишади. Бинобарин уларнинг иш натижалари тайёр маҳсулотнинг сифатли бўлишига кўп жиҳатдан боғлиқ. 14 нафар ҳайдовчи-синовчилар бу ердаги махсус стендларда тракторларни синовдан чиқарадилар. Шу синов чоғида аниқланган нуқсонлар бартараф этилади, зарурат туғилган ҳолларда эса унинг қисмлари ўзгартирилади.

Хулоса қилиб айтганда корхонада янги, сифатли, шу билан арзон қишлоқ хўжалик техникасини ишлаб чиқаришнинг дастури яратилган ва у ҳаётга жорий этилмоқда. Ушбу дастур «Тошкент трактор заводи» ҳиссадорлик жамиятининг экспорт имкониятларини кенгайтиришга ва корхонанинг янада фойда келтирадиган бўлишига ёрдам бермоқда.

Саид СОЛИЕВ.

СУРАТЛАРДА: 19-цехнинг ҳайдовчи-синовчиси В. Бочковский, бригада етакчиси Р. Саидов ва ҳайдовчи У. Ғуломов янги тракторни синаш олдидан; корхонанинг 19-цехидаги синов стенди; ҳайдовчи-синовчилардан Ш. Холиқулов ва Т. Халилаев.

Рустам Шарипов олган суратлар.

САНОАТ: СИНАЛГАНИ — ДАЛАГА

Қурилиш: МУСТАҚИЛЛИК КУНИ ТОПШИРИЛАДИ

Шу кунларда Қатортол кўчасидан ўтган киши бу ерда катта ҳажмда бунёдкорлик ишлари амалга оширилаётганлигининг гувоҳи бўлади. Бу ерда бири-биридан чиройли ва замонавий бинолар қад кўтармоқда. Бунёдкорлар кўп қаватли бинолардан бирини қурувчилар кунига топширишга қарор қилишган.

— Биз ушбу бинодаги қурилиш ишларини ўтган йилнинг октябрь ойида бошлаган эдик, — дейди 2-уйсозлик комбинатининг 4-қурилиш бошқармаси бошлиғи Убайдулла Нурлибоев. — Мана энди қарабсизки, бу ердаги ишлар ниҳоясига етай деб қолди.

Дарҳақиқат, участка бошлиғининг айтганича бор. Бу ердаги муҳташам 9 қаватли уй фойдаланишга деярли тахт этиб қўйилди. Қурилиш ишбошиси Виктор Дундуковнинг таъкидлашича, ушбу қурилиш иншооти ҳар бири иккита йўлакдан иборат учта бўлимга тақсимланган ҳолда олиб борилмоқда. Шулардан иккитаси тахт. Ана шу икки йўлакда ҳозир Қудрат Муҳамедов бош бўлган бригаданинг йигирма икки нафар монтажчиси бунёдкорлик ишларини олиб бормоқда.

Шундай қилиб 108 оиланинг қулай ва шинам квартираларни оладиган кунлари яқин. Уй тўйларини яқинлаштиришда кўтарма кран ишчиси Александр Анучин, электр пайвандчи Николай Тороленко ва монтажчи Андрей Шашковларнинг хизмати салмоқли бўлмоқда.

Собир БОТИРОВ.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида: ТАЪЛИМ ИСЛОҲОТИ

Тошкент шаҳар ҳокимлигида бўлиб ўтган мажлисда кадрларни тайёрлаш бўйича миллий дастур асосида таълим-тарбия тизимини тубдан ислоҳ қилиш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди. Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Жалилов олиб борди.

Шаҳар Халқ таълими бош бошқармасининг бошлиғи Ҳамидулла Йўлдошев кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур асосида боғча, мактабларда амалга ошириладиган ишлар, ўқитувчилар малакасини ошириш, янги дарсликлар яратиш вазифаларига тўхталди. 12 йиллик таълимга ўтилар экан, бозор иқтисодиёти шароитида рақобат қила оладиган юқори малакали кадрлар тайёрлаш энг асосий вазифа ҳисобланади. Бунга ҳозирдан ҳар томонлама пухта тайёргарлик кўрилиши зарур.

Йиғилишда ўқувчилар ёзги таътилини ўтказиш масаласи ҳам кўриб чиқилди. Бугунги кунда шаҳримиздаги мактаблар қошида 41 та оромгоҳ фаолият кўрсатяпти. Уларда болаларнинг мириқиб ҳордиқ чиқаришлари йўлга қўйилиши билан бирга компьютерлардан сабоқ берилмоқда, чет тиллар ўргатиляпти.

Мактабларни тамомлаб етуклик шаҳодатномаларини олган ҳолда янги, мустақил ҳаётга қадам қўяётган ўсмирларнинг битирув кечаларини уюшқоқлик билан ўтказиш хусусида ҳам режалар белгилаб олинди.

Дилшод ИСМОИЛ.

«Тошкент оқшоми»нинг кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур масалаларига бағишланган давра суҳбатини газетанинг иккинчи саҳифасида ўқийсиз.

Шахмат: ИҚТИДОРЛАР КАШФ ЭТИЛАДИ

КЕЧА

Республика шахмат клубида Ўзбекистонда шахмат ҳаракатининг бошловчиларидан бири, республиканинг биринчи чемпиони, кўплаб ёшларнинг устоз ва мураббийси Азмиддин Хўжаев хотирасига бағишланган 21-турнир бошланди.

Турнирда асосан ёшлар, энг камида мастерликка номзод бўлган шахматчилар иштирок этмоқда. Шу билан бирга етакчи шахматчиларимиз ҳам мусобақа иштирокчилари сафларидан ўрин олган. Шахматни ёшлар ўртасида кенг ёйиш, унга меҳр уйғотиш мақсадида ўтказилаётган хотира турнирида 60 дан ортиқ спортчилар ўз кучларини синаб кўришмоқда.

—1972 йилда А.Хўжаев таваллудининг 80 йиллигига атаб асос солинган хотира турнирининг қайтадан тиклангани айни муддаодир, —дейди турнир бош ҳакамИ Мамажон Муҳиддинов. Ушбу мусобақаларнинг ютуқли томони шундаки, у азалдан мастерларимиз, гроссмейстерларимиз учун энг катта мактаб, ўзига хос университет вазифасини ўтаган, кўплаб шахмат усталаримиз дастлаб шу турнирда ўз кучларини синаб, тобланиб, маҳоратларини оширганлар. Бинобарин, биринчи ўзбекистонлик гроссмейстер Г. Аъзамов ҳам илк бор шу турнирда мастерлик талабларини бажарган эди. Бу гал ҳам ёш шахматчиларимизнинг маҳорат, унвон ва рейтинг очколарини оширишлари учун барча имкониятлар мавжуд.

21 июнга қадар давом этадиган хотира мусобақаларида янги шахмат иқтидорлари кашф этилишидан умидвормиз.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

- Вазирлар Маҳкамаси «Вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари аппарати тузилмасини такомиллаштириш тўғрисида» қарор қабул қилди. Унга кўра ҳокимликлар аппаратида бошқаришнинг тармоқ тизимидан функционал тизимига ўтиш кўзда тутилган.
- Вазирлар Маҳкамасида халқ хўжалик тармоқларини қиш мавсумига тайёрлаш масалалари бўйича комиссиянинг кенгайтирилган йиғилиши ўтказилди.
- Кеча Конституциявий суд мажлисида Вазирлар Маҳкамаси қабул қилган ҳужжатларининг мамлакатимиз Асосий Қонунига мувофиқлиги кўриб чиқилди.
- Шовот ғаллакорлари Хоразм вилоятида биринчи бўлиб дон тайёрлаш буюртмасини бажардилар. Қабул пунктларига 3350 тонна дон етказиб берилди.
- Президент ҳузуридаги Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар институтида «Барқарор тараққиёт ва табиий заҳиралар — Ўзбекистон Республикасининг макроиқтисодий сиёсати» мавзуида халқаро семинар бўлиб ўтди.
- Фарғонада китоб байрами ўтказилди. Унинг доирасида Президентимиз Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китобининг тақдимоти бўлиб ўтди.
- Тошкент вилояти хотин-қизлар қўмитасининг ойда бир марта ўзбек ва рус тилларида чоп этиладиган «Аёл олами» газетасининг биринчи сони чиқди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

- Бугун Санкт-Петербургда Ҳамдўстлик мамлакатлари иқтисодий анжумани очилди. Унда Швейцариянинг машҳур Давос анжуманида бўлгани каби иқтисодиётнинг туб масалаларини муҳокама этиш мўлжалланган.
- Россия мудофаа вазирлиги қўшинларда ҳарбий полиция жорий этилганлигини маълум қилди.
- Туркманистон Президенти Сапармурод Ниёзов номи Каспий денгизи соҳилидаги унинг номи билан аталувчи шаҳар яқинидаги собиқ Красновод кўрфазига ҳам берилди.
- Грузиянинг «Сталин» жамияти Президент Эдуард Шеварднадзега Иосиф Жугашвили жасадини унинг юрти — Гори шаҳрида қайтадан дафн этишни сўраб, очиқ хат билан мурожаат этди.
- Сочида бу ерда дам олаётган Россия Бош вазири Виктор Черномирдин Белоруссия Президенти Александр Лукашенко билан учрашди. Улар Россия — Белоруссия иттифоқи билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр айирбошладилар.
- Чеченистон Республикаси парламент делегациясининг Болтиқбўйи давлатларига ташрифи муваффақиятсизликка учради. Литва ва Латвияда улар лозим даражада кутиб олинмаганликлари бир ёқда қолиб, Эстонияга умуман киритилмадилар. Эстония маъмурлари уларнинг ҳужжатлари халқаро қонунларга мос эмаслиги баҳонаси билан парламент аъзоларига виза беришдан бош тортдилар.

ХОРИЖДА

- Голландия пойтахти Амстердамда Европа Иттифоқига аъзо 15 мамлакат давлат ва ҳукумат раҳбарларининг икки кунлик олий даражадаги учрашуви кун тартибидаги ҳамма масалалар ҳал бўлмади. Қитъа ҳамжамиятига аъзо давлатлар ягона ташқи сиёсат ўтказиш, ягона Европа валютасини 1999 йил 1 январдан муомалага киритиш, жиноятчиликка қарши биргаликда курашиш масалаларида бир битимга келган бўлсаларда, Европа Иттифоқига янги аъзолар қабул қилиш масаласи очиқ қолди. Давлат ва ҳукумат раҳбарлари кеча кечаси билан узлуксиз музокаралар ўтказганларига қарамасдан Марказий ва Шарқий Европа мамлакатларини бу қитъа ҳамжамиятига аъзо қилиб қабул қилиш шакл-шамойилларига келиша олмадилар. Шу сабабли жорий йил октябрь ойида ҳозирги Маастрих аҳдлашуви ўрнига янги Европа Иттифоқи шартномасини қабул қилиш ҳам шубҳа остида қолди.
- Иордан дарёсининг ғарбий соҳилидаги Хеврон шаҳрида 5 кундан бери фаластинликлар билан Исроил полициячилари ўртасидаги тўқнашувлар давом этяпти. Фаластинликлар АҚШ конгресси вакиллар палатасининг Қуддусни Исроилнинг бўлинмас пойтахти, деб тан олганлиги ҳамда АҚШ элчихонасини Тель-Авивдан Қуддусга кўчириш тўғрисида қарор қабул қилганига қарши норозилик чиқишларини бошлаб юборган эдилар. Уларнинг Исроил полициячилари билан тўқнашувлари натижасида 100 нафарга яқин фаластинлик жароҳатлар олди.
- Покистон Бош вазири Навози Шариф расмий ташриф билан Эронга келди. У Эрон раҳбарияти билан асосан савдо-иқтисодий алоқаларини ривожлантириш масалаларини муҳокама этяпти.
- Ҳиндистонда Президент сайловлари кампанияси бошланди. 14 июль куни Конституцияга мувофиқ махсус сайланадиган вакиллар ўз йиғилишларида Ҳиндистоннинг янги давлат раҳбарини сайлайдилар.
- Афғонистоннинг собиқ мудофаа вазири Аҳмад Шоҳ Маъсуд миллий бирлик ҳукумати тузишини билдирди. Ушбу ҳукуматда «Толибон» ҳаракати вакиллари учун ҳам жой бўлиши маълум қилинди. Айни пайтда толибларга қарши коалиция қўшинлари Кобулга ракета зарбаларини бера бошладилар.
- Ҳозирги пайтда Буюк Британияда 13,7 миллион киши, мамлакат аҳолисининг тўртдан бир қисми камбағаллик даражасидан ҳам паст аҳволда яшаётганлиги эълон қилинди. Сўнгги 10 йил ичида мамлакат аҳолисининг бу ночор қисми икки бараварга кўпайди.
- Американинг космик фазони тадқиқ этиш ташкилоти — НАСА 2012 йилнинг 4 июлида — АҚШ мустақиллик кунида 6 нафар астронавтнинг Марсга қўниши лойиҳасини ишлаб чиқди. Ушбу лойиҳага кўра 6 астронавт бу «қизил сайёра»да 600 кун яшаши ва шундан сўнг Ерга томон парвоз қилиши мўлжалланган.

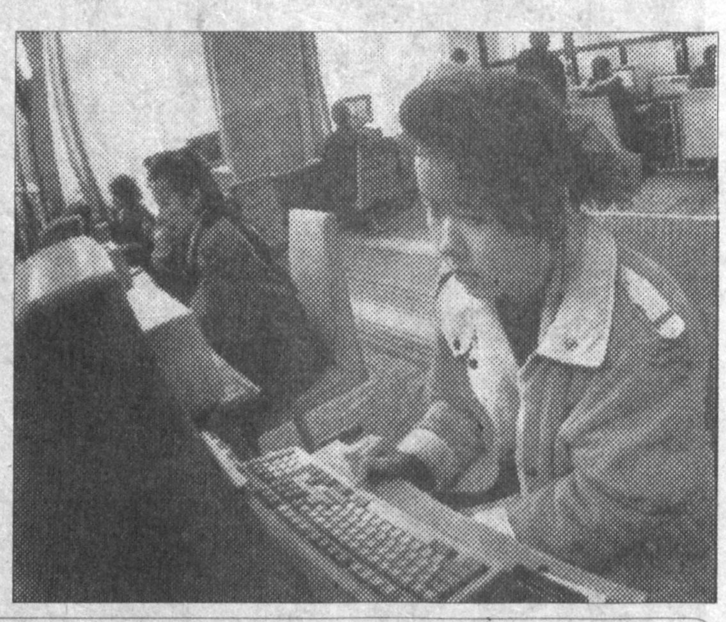

ТАЪЛИМ ТИЗИМИНИ ИСЛОҲ ҚИЛИШ — ДАВР ТАЛАБИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ»НИНГ ДАВРА СУҲБАТИ

Замонавий таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилиш, замон талабларига мос кадрлар тайёрлаш ишини йўлга қўйиш фаолиятимизнинг бош йўналиши бўлмоғи даркор.

Ислом КАРИМОВ.

Президентимиз Ислом Каримов бошчилигида 5 июнь куни Тошкентда ўтказилган «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузиш» комиссиясининг йиғилишида мамлакатимизда таълим-тарбия тизимини демократия ва бозор иқтисодиёти талаблари асосида тубдан ислоҳ қилиш, юқори малакали, замонавий, рақобатбардош мутахассисларни тайёрлашнинг энг муҳим долзарб масалалари муҳокама этилди. Бунда амалдаги таълим-тарбия тизимидаги камчиликларга барҳам бериш, Ўзбекистонда тўққиз йиллик мажбурий ва уч йиллик ихтисослашган таълимни жорий этиш, олий мактабни такомиллаштириш, педагоглар тайёрлаш ва улар малакасини ошириш, ўқув юртлари моддий-техник базасини мустаҳкамлаш, янги дарсликлар яратиш муаммолари кўтарилди.

«Тошкент оқшоми»нинг бугунги давра суҳбати ҳам худди шу мавзуга — таълим-тарбия тизимини ислоҳ қилиш масалаларига бағишланади.

ЭНГ МУҲИМ ВА ДОЛЗАРБ ВАЗИФА

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
шаҳар халқ таълими бош бошқармаси бошлиғи, педагогика фанлари доктори:

— Президентимиз Ислом Каримов «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузиш» комиссиясининг йиғилишида таълимдаги ислоҳотларни жадаллаштириш, янги илмий-назарий ғоялар, шакл, усул, услубларини амалда кенг қўллаш, таълим мазмунига янги педагогик технологияни жорий қилиш, иш жараёнида халқ педагогикаси, маънавий қадриятлар, маҳаллий ва чет эл педагогикаси илғор тажрибаларидан унумли фойдаланиш масалаларига алоҳида эътиборни қаратдилар.

Халқ таълимини ислоҳ қилиш, мутахассислар тайёрлаш масалаларига юртбошимиз томонидан кўрсатилаётган эътибор биз, маорифчиларни янги ишларга руҳлантиради.

Таълимда янги тизимга ўтиш бир қатор муаммоларни ҳал қилишни талаб этади. Дарҳақиқат, ўқитувчи ва тарбиячиларимизнинг билим савияси замон талабларига тўла жавоб бермаслигини яшира олмаймиз. Бунинг сабаби, аввало, ўқитувчиларимизнинг эски тузумдаги ўқув дастурлари асосида ўқиганлигидадир.

Шунингдек, пойтахт ўқув муассасалари учун ўқитувчиларнинг етишмовчилиги, уларни ишга танлов асосида қабул қилиш имконияти йўқлиги таълим савиясига салбий таъсир кўрсатмоқда. Чунончи, бугунги кунда Тошкент шаҳри мактаблари учун 2.989 ўқитувчи керак бўлгани ҳолда ўқув юртлари томонидан янги ўқув йилига 500 ёш мутахассисни юбориш режалаштирилган, холос. Афсуски, ана шу мутахассисларнинг ҳам тенг ярми тақсимот бўйича жойларга етиб бормаслиги ҳолати ҳар йили кузатилади.

Вилоятларда жойлашган олий ва ўрта махсус билим юртлари ўз ҳудудларидаги ўқув муассасалари учун кадр тайёрлайди. Пойтахтимизда жойлашган университет, институт, ўрта махсус ўқув юртлари эса фақат Тошкент шаҳри учун эмас, балки бутун республика учун мутахассис тайёрлайди. Бу эса шаҳар ўқув муассасаларида педагогик кадрларнинг доимий етишмовчилигига сабаб бўлмоқда. Шунинг учун **пойтахт мактабларига педагогик мутахассислар тайёрлайдиган олий ва ўрта махсус педагогик билим юртларини ташкил этиш лозим,** деган фикрдамиз. 12 йиллик таълим тизимига ўтиш учун шаҳримиз мактабларига қўшимча 1890 ўқитувчи керак бўлади. Ёки болаларни 6 ёшдан умумтаълим мактабларига қабул қилишнинг ўзигагина қўшимча 1336 бошланғич синф ўқитувчиси керакдир.

Умумий таълимнинг уч йиллик тизими меҳнат таълими ва ҳунармандчиликка жиддий эътибор беришни тақозо этади. Бу муҳим вазифани ечишда **педагогика институти қошида нафақат ўғил болалар, балки қизлар учун хос ихтисосликлар бўйича ҳам мутахассис ўқитувчилар тайёрлаш**, **индустриал-педагогик билим юртларида ҳам меҳнат йўналишидаги ўқитувчи — мутахассислар тайёрлаш** масаласи ҳал қилиниши керак.

Бугунги кунда ўқувчиларга ҳуқуқий ва иқтисодий билим бериш ҳам долзарб масалалардан ҳисобланади. Аммо, мактабларимизда бу йўналишда дарс берувчи ўқитувчиларнинг йўқлигига эътиборни қаратишни истар эдик. **Педагогика институтларида ҳуқуқшунос — педагог, иқтисодчи — педагог мутахассисликлари бўйича кадр тайёрлашга ўтиш вақти келди,** деб ҳисоблаймиз.

Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузишда юқорида қайд этилган муаммолар ўз ифодасини топади, деган умиддамиз.

Таълим сифати нафақат юқори малакали мутахассисларга, балки, мактабларимизнинг моддий базаси замон талаблари даражасида бўлишига ҳам боғлиқдир. Ҳозирги кунда пойтахт мактабларида ўқувчи ўринлари етишмовчилиги муаммоси кўндаланг бўлиб турган бир шароитда таълимнинг 12 йиллик тизимига ўтиш учун яна қўшимча равишда 30—35 минг ўқувчи ўрнини яратиш керак бўлади. Бу эса мазкур янги тизимга босқичма-босқич ўтишни тақозо этади.

Янги ўқув муассасаларини эҳтиёжни аниқ ҳисобга олган ҳолда қуриш ва жойлаштириш энг муҳим вазифалардан биридир. Ҳозир шаҳримизда ҳудудий ўзига хос, миллий анъаналарга мувофиқ, иқлим шароитларига мос келадиган мактаб биноларининг дастлабки лойиҳалари яратилмоқда. Жумладан, пойтахтнинг «Қоратош» мавзесида ана шундай янги лойиҳадаги мактаб қурилиши бошлаб юборилди.

Таълимни ислоҳ қилиш **барча ўқув фанларидан янги дастурлар, дарсликлар, ўқув қўлланмалари ва бошқа таълимий жиҳозларни янгитдан яратишни талаб қилади. Уларнинг моҳиятини илмий асослаб берувчи илмий-тадқиқот институтини ташкил қилиш бугунги куннинг талабларидан биридир**, деган фикрдамиз.

Муаммолардан яна бири **таълимий жиҳозларни ишлаб чиқарувчи корхоналарни республикамизнинг ўзида ташкил этишдир.** Мисол тариқасида биргина химия фанини олсак, ўқув дастури асосида 65 та лаборатория иши, 30 та амалий иш бажариш режалаштирилган бўлиб, уларни ўтказиш учун 98 хил кимёвий моддалар, 45 та лаборатория жиҳозлари зарур. Ўқув режасидаги 20 дан ортиқ фанлар учун ҳам шу тарздаги жиҳозлаш муаммосини ҳисобга олсак, бундай корхоналарни ташкил этиш ўзини тўла оқлайди, деб ҳисоблаймиз.

ЎҚИТУВЧИ МАЛАКАСИ

Шомухтор ШОМАНСУРОВ,
Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти директори:

— Давлатимиз раҳбари «Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурни тузиш» комиссияси йиғилишида профессор, ўқитувчиларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш ишларига алоҳида тўхталиб ўтди. Бинобарин, таълим самарадорлиги юксак малака, ҳар томонлама тайёргарликка эга бўлган мутахассисларга боғлиқлиги яхши маълум.

Кадрлар малакасини ошириш, айниқса ҳозир, таълим тизимида чуқур ислоҳотлар ўтказиш зарурати туғилган бир шароитда янгича ёндашувни талаб этади. Маорифимизнинг турли жабҳаларида фаолият кўрсатаётган педагог-мутахассисларнинг малака оширишини йўлга қўйиш — биринчи навбатда ҳал этилиши зарур бўлган вазифадир.

Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтида пойтахт таълим муассасаларида ишловчи 40 мингдан зиёд ўқитувчи-тарбиячиларнинг 5,5—6 мингтаси ҳар йили малака ошириш курсларида таҳсил олиб, ўз касб маҳоратларини оширадилар. А.Авлоний номидаги халқ таълими ходимларининг малакасини ошириш марказий институти курсларида йилига Тошкент шаҳар таълим муассасалари ўқитувчи-тарбиячиларининг 180 нафари ўқитилиши режалаштирилган. Шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти курсларига кўзда тутилганидек, беш йил давомида пойтахт маорифчиларининг ҳаммасини тўла жалб этиб бўлмаётганлиги институтнинг малака ошириш имкониятини кенгайтириш ва шунга кўра моддий базасини янада мустаҳкамлашни тақозо қиляпти.

Ҳозирги вақтда мамлакатимиздаги 14 та ҳудудий институтларда ўқитувчилар малакасини ошириш асосан ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда олиб борилаётган бўлса, пойтахт ўқитувчилар малакасини ошириш институтида бу жараён ўзига хос тарзда, яъни ўқитувчини ишдан ажратмаган ҳолда (услубиёт кунларида) ташкил этилмоқда.

Ўқитувчининг мустақил равишда малака оширишга қизиқишини рағбатлантириш, айниқса педагог аёлларга қулайлик яратиш мақсадида биз малака оширишни ташкил этишнинг турли шакл-усулларини амалга татбиқ қилмоқдамиз. Жумладан, эркин тингловчилар курслари, шахсий режа асосида ташкил этилган курслар, сиртқи, муаммоли ва муаллифлик курсларида тингловчилар таълим мазмунида юз берган янгилик ҳамда қўлга киритилган илғор педагогик тажрибалар билан таништириладилар. Бу эса янги педагогик технологияни кенг миқёсда қўллаш имкониятини яратади.

Янгиланаётган таълим тизими шароитларида ўқитувчиларни аттестациядан ўтказиб, уларга тоифа берилиши масаласи ҳам ўзгача ёндашувни талаб этади. Амалиётда ўқитувчи ва тарбиячиларга берилаётган тоифалар ўзини оқламаётганлигини кўрсатмоқда. Буни малака оширишга келган педагоглар билан ўтказилаётган кириш тест синовлари натижалари тўла исботлайди.

Ўқитувчи ва тарбиячиларнинг билим савиясини замон талаблари даражасига кўтариш ва уларни ижодий ишлашга интилишини таъминлаш мақсадида **ўқитувчиларни аттестациядан ўтказиб, уларга тоифа бериш масаласини ўқитувчилар малакасини ошириш институтларига топшириш вақти келди,** деган фикрдамиз.

Бозор иқтисодиёти тамойилларидан келиб чиқиб, малака ошириш курсларида таълимни пуллик асосда ташкил этиш ҳам ҳаёт тақозосидир.

Пойтахтимизда чет эл элчихоналари ҳузуридаги таълим марказлари билан яқиндан алоқа ўрнатган ҳолда уларда мавжуд илғор тажрибаларни, жаҳон андозалари талабларига жавоб берадиган янги педагогик технологияни ҳамда хорижий тилларни ўрганишни истовчи ўқитувчилар учун курслар, шунингдек хориждан келган мутахассисларга ўзбек тилини ўргатиш учун пул тўлаб ўқийдиган курслар ташкил қилиниши ҳам мақсадга мувофиқ, деб ўйлаймиз.

Янги таълим тизимига ўтишда янги йўналишдаги ўқув муассасаларига таяниш муҳимдир. Жумладан, шаҳримизда фаолият кўрсатаётган 790 та ўқув-тарбия муассасаларидан 248 таси янги йўналишда ишлаяпти. Ўқув муассасалари раҳбарлари, ўқитувчилари учун махсус курслар ташкил қилишни ўзимизнинг асосий вазифамиз, деб биламиз. Шунингдек, институтимиз ўз фаолиятини барча ўқитувчиларнинг компьютер саводхонлигини, ўқувчилар билимини баҳолашнинг янги усулларидан ҳисобланган рейтинг тизимига ўтишни таъминлашга ҳамда давлат тилини мукаммал эгаллашга қаратган.

Ўқувчиларни меҳнат фаолиятига йўналтириш, уларга касб-кор ўргатиш мақсадларидан келиб чиққан ҳолда меҳнат таълими ўқитувчиларини қайта тайёрлаш ҳам малака ошириш институтларининг асосий вазифаларидандир.

Мамлакатимиз тараққиёти талабларидан келиб чиқиб таълим мазмунига кириб келган, иқтисодиёт, ҳуқуқшунослик, экологияга оид фанларни ўқитишни назарда тутган ҳолда **малака ошириш институтларига тарих ўқитувчиларига ҳуқуқшунослик, география ўқитувчиларига иқтисодиёт, химия ва биология ўқитувчиларига экология, тилшунос ўқитувчиларига иккинчи тил бўйича ихтисосликка тайёрлаш юзасидан махсус курслар ташкил қилиш ваколатини бериш ҳам мақсадга мувофиқ бўларди.**

ВАТАН ТУЙҒУСИ

Мовлуда ИСМАТОВА,
Юнусобод туманидаги 273-мактаб-лицей директори, Ўзбекистон халқ ўқитувчиси:

— Мактабни ислоҳ қилишга қаратилган янгича иш услуби таълимнинг янги тизимини талаб этади. Шу даврга қадар бир қолипда фаолият кўрсатаётган ўн бир йиллик таълим тизимининг камчилик ва нуқсонларини бартараф этиш жуда муҳимдир. Бошланғич синфни тугатаётган ўқувчининг фақат бошланғич синф ҳажмидаги таълимга эга бўлиши билан чекланишию, ундаги бошланғич кўникма ва маънавий хусусиятларнинг мужассамланиши четда қолаётгани бизни ташвишлантирмаслиги мумкин эмас. Урф-одат, миллий ифтихор тушунчалари боланинг боғча ёшиданоқ сингдирилиши лозим бўлган тушунчалар, деб биламан.

Хўш, ўқувчиларимизни фанга қизиқтиришда, миллий урф-одатлар, қадриятларимизга бўлган эътибор, миллий ифтихор ва Ватан туйғуларини сингдириб боришда ўқитувчининг ташаббускорлик ўрни қандай бўлмоқда? 6, 7-синф ўқувчиси айни ҳунарга берилувчан ёшда, 8-синф ўқувчиси эса мустаҳкам фикрлай олувчи балоғат ёшида, 9-синфда эса у керакли билим ва кўникмаларга эга бўладиган ёшда бўлади. Шундай экан 9-синфни тугатаётган ўқувчилар миллий қадриятлардан фахрланиш, ғурурланиш ва ота-боболаримиз меросини кўз қорачиғидай сақлай олиш қобилиятига эга бўлган ўқувчилар бўлмоғи лозим. 5, 6-синф ўқувчиларида кузатувчанлик юқори даражада бўлади. Ўқувчининг бу хислатини тўғри ва аниқ йўналтира олиш лозим.

Ўқувчи қалбига она-Ватан, мустақил давлатига муҳаббат туйғусини олиб киришда ўқитувчининг зукколиги катта ўрин тутади. Ўқитувчи ўқувчида табиатдан лаззатланиш, уни севиш ва завқ олиш ҳиссини тарбиялайди. Ота-онага ҳурмат, бирор касбга муҳаббат, ҳаётдан маънавий озуқа олиш ҳиссини тарбиялашда педагогларнинг моҳирона иш фаолияти эътиборга молик, деб биламиз.

9-синфни тугатаётган ҳар бир ўқувчи маълум касбга интилувчан бўлади. Дастлабки тушунча ва маълумотларни 5, 6, 7, 8-синфларда олган бу ўқувчилар энди маълум бир ҳунар ўрганиб боришга ўз-ўзини тайёрлайди. Унга бадиий адабиётга қизиқишни ўргатиш лозим. Ёшлар ўқиган адабиётлари юзасидан ўз фикрларини мустақил баён эта олиш қобилиятига эга бўлмоғи лозим. Ота-боболар мероси, унга ҳурмат хусусиятларини ўзида мужассамлаштириши даркор.

Эртаги кун ворислари бўлган ёш авлод бугун мактаб партасидан етишиб чиқади. Уларга таълим-тарбия бераётган устозларнинг бу ўринда ўз фикр доирасини кенгайтиришлари, фидойи устоз сифатида билимдон эканликларини кўрсатишлари бетиним изланишларини талаб этмоқда.

Яратилаётган миллий дастур ўз Ватанини севувчи, унга содиқ фарзанд бўлиб етишишга астойдил азму қарор қилган, ўзи севган касб ёки мутахассисликка интилиш туйғуси жўш урган, жаҳон андозалари даражасидаги билим, кўникма олишга бел боғлаган ёшларни вояга етказишга хизмат қилади.

ҲАММАНИНГ ИШИ

Исломжон ЗОИРОВ,
Ҳамза тумани халқ таълими бўлими мудири:

— Ўқитувчи кадрлар масаласи бизни ҳам жиддий ташвишга солмоқда. Охирги йиллик таҳлиллар туман мактабларида 300-350 педагог кадрлар етишмаслиги, мавжуд ўқитувчиларнинг 116 нафари тўлиқсиз олий маълумотга эга эканлиги, ҳозирги кунда 210 нафардан ортиқ ўқитувчилар 2 ва ундан ортиқ ставкада иш олиб бораётганлигини кўрсатади. Шу сабабдан ўтган ўқув йилида институт ва билим юртларининг юқори курс талабаларидан 100 нафаридан кўпроғини мактабларда дарс беришга жалб этишга мажбур бўлдик. Бу эса таълим-тарбия самарадорлигига салбий таъсир кўрсатмай қолмади.

Бу муаммони ҳал этиш мақсадида бир неча йилдан буён туманда битирувчи ўқувчилар орасида педагог касбига йўналтириш мақсадида ташвиқот ишлари олиб борилади. Институтларга кириш истагини билдирган битирувчилар учун 151, 230-ўрта мактаблар қошида маслаҳат бўлимлари ташкил этилиб, уларда тажрибали олий тоифали ўқитувчилар бўлажак абитуриентларни тест дастурлари асосида тайёрлашади. Натижада 1996 йилда Низомий номли педагогика институти ва Жаҳон тиллари университетига туманимиздан 200 дан ортиқ битирувчи ҳужжат топшириб, улардан 146 нафари ўқишга киришга муваффақ бўлди. Ўқитувчилик касбига йўналтириш мақсадида 69,151,307-мактабларда педагогик синфлар фаолият кўрсатмоқда.

Биз таълим тизимини ислоҳ қилиш чора-тадбирларини белгилар эканмиз, туман ҳудудидаги 30 та мактаб ва 46 та болалар боғчаларида ўқувчилар ва болалар сонини 4 йил давомида ўсиши ва камайишини, 1 ёшдан 7 ёшгача болалар сонини, янги қурилаётган уй-жой биноларини аниқ ҳисоб-китоб қиляпмиз.

307-мактабда қатор ўқитувчилар ўзлари яратган муаллифлик дастурлари асосида иш олиб бораётганликларини эътиборга олган ҳолда унинг моддий базасини мустаҳкамлаб, етарли шарт-шароитлар яратилиб, янги уч йиллик таълимга мослаш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблаймиз.

Шу билан бир қаторда Техник лицейда ўқувчилар сонининг камлигини ҳисобга олиб, моддий-техника базасини мустаҳкамлаган ҳолда уни ҳам 3 йиллик ихтисослашган таълим тизимига ўтказиш мумкин.

Туманимизда 50 дан ортиқ, шу жумладан Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ўзбекқоғоз», «Лола», «Олтин бошоқ», Машинасозлик, «Тошмаргёғ» каби йирик корхоналар бор. Улар ҳамда бошқа корхоналарнинг кадрларга эҳтиёжини, бозор иқтисодиёти шароитини эътиборга олган ҳолда яхши бинога эга бўлган 1-Темир йўл, 15-Қурилиш, 33-Техник лицейлари ва 5-ҳунар мактабини юқори малакали мутахассислар тайёрлашга ихтисослаштириш мумкин.

Бизнинг чет эллар билан ҳамкорликда олиб бораётган ишларимиз ўз натижасини кўрсатяпти. Туркия билан ҳамкорликда 1992 йилда ташкил этилган Тошкент ўғил болалар лицейи ва компьютер лицейида 400 дан ортиқ ўқувчи билим олмоқда. Бу лицейларда сабоқ бериш учун танлов асосида тажрибали ўқитувчилар саралаб олинган. Ўқувчилар математика, физика, химия, биология ва информатика фанларини соф инглиз тилида ўрганиб, жаҳон андозалари талабига жавоб берадиган даражада таълим олмоқдалар. Ўтган ўқув йилида бу ерни битирган 43 ўқувчининг ҳаммаси институт ва университетларга кирди. Улардан 10 нафардан ортиғи чет эллардаги энг нуфузли олий ўқув юртларида таълим олмоқдалар.

Ушбу лицейнинг 15 нафар ўқувчилари 1996—1997 ўқув йилида ўтказилган шаҳар олимпиадасида ғолибликни қўлга киритган бўлса, 3 нафар билимли ўқувчиларимиз Республика олимпиадаси ғолиби бўлдилар.

Бундай ҳамкорлик ишларини Эрон, Покистон ва бошқа қатор давлатлар элчихоналари билан ҳам йўлга қўймоқдамиз.

ЖАҲОН АНДОЗАЛАРИ ДАРАЖАСИДА

Алиакбар АЗИМОВ,
6-бизнес-мактаб раҳбари:

— Ҳукуматимизнинг ҳунар таълимини бозор ислоҳотлари талаблари асосида қайта қуриш тўғрисидаги қарорига мувофиқ 1995 йил декабрида бир қанча билим юртлари, жумладан бизнинг радиотехника билим юртимиз ҳам бизнес мактабга айлантирилди.

Кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастурда жаҳон андозалари асосида юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш кўзда тутилади. Шундан келиб чиққан ҳолда қуйидагиларни таклиф этмоқчиман:

Фикримча, **таълим стандартларини аниқлаш керак**. Бу стандартлар эгилувчан бўлиши, ҳатто бир ўқув гуруҳи доирасида ҳам табақалаштирилган ҳолда ёндошишни таъминлаши лозим. Буни бизнес-мактабимиз мисолида изоҳлаб бермоқчиман. Ўтган йили сентябрь ойида танлов асосида 140 йигит ва қиз анъанавий телерадио техникасини таъмирлаш бўйича чилангар гуруҳларига эмас, балки «Устахона эгаси», «Менежер» ва «Телерадио устахоналари мутахассиси» алоҳида-алоҳида гуруҳларига қабул қилиндилар. Бу фақат гуруҳ номини расмиятчилик билан ўзгартириш маъносини бермайди. Юқорида тилга олинган ихтисосликлар бўйича 1000 соатга яқин янги фанлар ўқитилади. Чунончи «Бозор иқтисоди асослари ва ишлаб чиқаришни ташкил қилиш», «Маркетинг асослари», «Тадбиркорлик фаолиятида ҳуқуқ асослари», «Ҳисоб-китоб асослари» каби фанлар шулар жумласидандир.

Йил давомида тадбиркорлик асослари бўйича бир қанча амалий ўйинлар ўтказилади. Ўқувчиларнинг меҳнатига қараб баҳо бериш, ўқув ҳамда амалий машғулотлар самарасини атрофлича ўрганиш учун кўпбаллик ва рейтинг тизими татбиқ қилиниши ҳам шу мақсадга хизмат қилади.

Биринчи йил натижаларига кўра ўқувчиларимиз қобилиятини уч тоифага ажратса бўлади: тадбиркорлар, тадбиркор бўлиш қобилиятига эгалар ва иш бажарувчилар. Бу хулосага оддий кузатишлар натижасидагина эмас, балки мактабимизда психодиагностика, психокоррекция ва психологик мадад бериш маълумотларига асосланган ҳолда келинди. Психологик йўналишни бошқариш учун Тошкент давлат университетидан психология фанлари доктори, профессор В.А.Токаревани таклиф этганмиз. Натижада бизнинг педагогик кузатишлар психологик тестлар орқали текшириб борилади.

Ўқувчиларни тадбиркорлик амалий фаолиятига жалб этиш учун бизнес-мактабимиз қошида «Толе» илмий-услубий, ўқув-ишлаб чиқариш кичик корхонаси ташкил этилган. Унинг таркибида ёш тадбиркорлар клуби, телерадио, холодильник, кондиционер ва кир ювиш техникаларини таъмирлаш устахоналари ва бошқалар бор.

Ҳозирча биз ўқувчилар орасида улар тоифалари бўйича иш олиб бормаяпмиз. Чунки уларнинг рейтинги бир-бирига яқин. Лекин икки йилдан сўнг — учинчи курсни тамомлаётганларида уларнинг баъзилари дипломларига «Кичик ва ўрта бизнес тадбиркори», бошқаларига эса «Уста» ёки маълум разрядли телерадиотехника чилангари, деб ёзиш ҳуқуқига эга бўламиз.

Биз тайёрлаётган касбларнинг (оммавий ишчи касбларида ҳам) кўпчилиги тор ихтисосли. Малака маълумотномаларида турли-туман соҳалар бўйича чилангар, деб келтирилади. Амалда эса улар ҳунари турлича номланганига қарамасдан қиладиган ишлари бир хил: улар бир хил асбобларни ишлатишади, ишлаш тамойили бир хил бўлган дастгоҳларни таъмирлашади ва технологик усуллари ҳам бир хил. Шунинг учун **илмий равишда асосланган касблар интеграциясини ва ўз навбатида кадрлар тайёрлаш тизимини ишлаб чиқиш керак.**

Бозор иқтисодиётига ўтилиши сабабли янги касблар келиб чиқмоқда. **Эндиликда шу касбларнинг тавсифи ҳамда малака кўрсаткичлари разрядларга (класс, категорияга) бўлинган ҳолда ишлаб чиқилиши керак.**

Янги ўқув дарсликлари ва қўлланмаларига талаб аста-секин қондирилмоқда. Муаммо бошқа нарсада: ўқув юртларида, илмий текшириш муассасаларида, мутахассисларда чоп қилиш учун жуда кўп қўлёзма ишлари мавжуд. Бизнинг бизнес-мактабимиз кичик бўлишига қарамай юздан ортиқ қўлланмаларимиз компьютерларга ва дискетларга жойлашган. Уларнинг кўпчилиги ҳамкасбларимизга фойда келтириши мумкин. Бундай қўлланмаларнинг ишлатилиши тор доирага хос бўлганлиги учун, катта нашриётларда чоп қилдириш иқтисодий томондан фойдали эмас. **Шунинг учун уларни мўъжаз босмахоналарда кам нусхаларда чиқаришни йўлга қўйиш айни муддао бўлар эди.**

Компьютерлар ўқув жараёнининг ажралмас қисми бўлиб қолди. Кўпгина ўқув юртларида ва хусусан бизнинг бизнес-мактабда компьютерлар воситасида ўқитибгина қолинмайди, балки имтиҳон ҳам олинади, тестлар орқали савол-жавоблар қилинади ва ахборотлар тўпланади. Компьютерларда ўнлаб мегабайт ҳажмга эга бўлган ахборот маълумотлари банки вужудга келтирилади. Уларда иш ҳақини ҳисоблаш, бошқа ҳисоб-китоблар, иш юритиш, бизнес-режалар тузиш, лойиҳалар тайёрлаш каби ишлар бажарилади. Бунақа ишларни бажаришда ҳозирги авлод компьютерлари эскириб қолди. Улар ўқув жараёнини қониқтира олади, деб бўлмайди. Шунинг учун миллий дастурда кадрларни тайёрлашда аста-секин компьютерларни янгилаш, ўқув юртларини замонавий техника воситалари билан таъминлаш жуда муҳимдир.

ТАҲРИРИЯТДАН:

Таълим тизимини ислоҳ қилиш ва кадрлар тайёрлаш бўйича миллий дастур ушбу йўналишлар, муаммолар билан асло чегараланиб қолмаслиги тушунарлидир. Шунинг учун биз миллий дастурни муваффақиятли амалга ошириш бўйича ўз фикр-мулоҳазалари билан баҳам кўришга барча газетхонларимизни, биринчи навбатда таълим соҳаси мутахассисларини ушбу давра суҳбатини давом эттиришга таклиф этамиз.

Ўн йиллик қадрдон мактаблари билан хайрлашиш арафасида турган йигит-қизларнинг ҳаяжони бир олам.

Бу йил шаҳримиздаги 320 та мактабни 11950 нафар йигит-қизлар тамомлаб, етуклик шаҳодатномаси олишади. Хўш, уларнинг мактаб устозлари билан хайрлашув тадбирлари қандай ўтади? Ана шу муносабат билан шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси мактабдан ташқари ишлар бўйича бош мутахассиси Намоз Рўзиқулов билан суҳбатлашдик.

Таълим

БИТИРУВ КЕЧАЛАРИ ҚАНДАЙ ЎТАДИ?

— Намоз ака, бошқармангизда битирув оқшомларини ўтказиш юзасидан режа ишлаб чиқилдими?

— Биз ҳар йилги анъанамизга содиқмиз. Балоғат ёшига қадам қўйган йигит-қизларнинг азиз гўшалари билан хайрлашишлари кўпчилигимиз учун одатдаги воқеа бўлсада, улар учун бир умрга татигуликдир. Инсон ҳаётга бир бор келади ва етуклик шаҳодатномасини ҳам бир марта олади. Демак, шундан келиб чиққан ҳолда шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси битирув оқшомларини ўтказиш юзасидан тахминий режа ишлаб чиқди ва у барча туман халқ таълими бўлимларига тарқатилди. Режага биноан битирув кечалари шу йилнинг 21 июнь куни ўтказилиши керак.

— Демак, мутасадди идоралар бундан хабардор?

— Бу иш биргина туман халқ таълими бўлимига дахлдор эмас. Шаҳар ички ишлар, соғлиқни сақлаш, маданият ишлари, ободонлаштириш бошқармалари, савдо ташкилотлари битирув оқшомларининг файзли, тадбирли ўтишида иштирок этадилар. Бу масала шаҳар ҳокимлигининг яқинда бўлиб ўтган кенгашида ҳам атрофлича муҳокама қилинди.

Биз барча мактаб директорларининг битирув оқшомларини нишонлаш юзасидан берган маълумотномаларига эгамиз. Унда оқшомни ўтказиш жойи, масъул шахслар ва соати қайд этиб қўйилган.

— Битирув оқшомларининг мазмуний даражаси ҳақида ҳам гапирсангиз.

— Оқшомларда ёш авлоднинг ўз устоз-мураббийларига бўлган муносабати, меҳр-оқибати акс этиши керак. Шу маънода, бундай тантаналарни маънавиятнинг ажойиб бир қирраси дегим келади. Битирув оқшомлари икки қисмдан — тантанали ва бадиий қисмдан иборат. Биринчи қисмда мусиқа оҳанги янграб, битирувчилар сўнгги бор ўз қадрдон масканларига қадам ранжида этишади. Мактаб директори сўз олиб, уларни чин дилдан қутлайди ва қарсаклар остида ҳар бир ўқувчига етуклик шаҳодатномаси топширилади. Синф раҳбари ва бошланғич синф ўқувчилари ҳам битирувчиларни табриклайдилар.

Бадиий қисмга эса қўшиқ-рақслар, интермедиялар мазмун бағишлайди. Албатта битирув оқшомларининг файзли, эсда қоларлик ўтишини таъминлаш мактаб маъмурияти, ота-оналар, маҳалла ва ҳомий ташкилотларнинг беминнат кўмаги ва маслаҳатларига боғлиқдир. Оқшомларнинг кўнгилдагидек ва унутилмас тарзда ўтишини кўпчилик ёшлар ресторан ва қаҳвахоналар билан боғлиқ ҳолда тушунадилар. Бунга мактаб маъмурияти, ота-оналар ва кенг жамоатчилик ҳам йўл қўймаслиги керак. Ўзингиз ўйланг, битирувчи ҳали мактабдан тамоман узилиб кетгани йўқ. У мактаб ва мустақил ҳаёт оралиғидаги шахс. Улар ҳали пул ишлаб топган эмаслар, ота-онасини катта чиқимга қўйишга маънавий ҳаққи борми? Шаҳар халқ таълими бош бошқармаси битирув оқшомларини дабдабасиз, ортиқча ҳашамларсиз ва камчиқим қилиб ўтказиш тарафдоридир.

Ҳулкар ТЎЙМАНОВА.

Қадриятларимиз

ОНАЛАРНИ УЛУҒЛАБ

Акмал Икромов туманидаги «Шарқ юлдузи» маҳалласида оналарни улуғловчи «Жаннат оналар оёғи остидадир» мавзуидаги эъзоз кечаси бўлиб ўтди.

Халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар республика маркази ва Тошкент шаҳар «Маҳалла» хайрия жамғармаси ҳамкорликда ўтказган ушбу кечада сўзга чиққан республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси Ш. Темуров, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раиси Ф. Абдураҳимова, Тошкент шаҳар «Маҳалла» хайрия жамғармаси раиси ўринбосари М. Юнусхўжаева, санъатшунослик доктори, «Гулистон» журнали бош муҳаррири Т. Маҳмудов, Халқ ижодиёти ва маданий-маърифий ишлар республика маркази раҳбари Д. Хусанов ва бошқалар Инсон манфаатлари йилининг муҳим вазифалари ҳақида, қадриятларимизни улуғлаш хусусида тўхталдилар.

Ушбу кечага санъаткорлардан Эсон Лутфуллаев ва Мажидхон, Рашидхон Саидовлар ўз қўшиқлари билан файз киритдилар. Ўзбекистон халқ артисти М. Ҳамидова ва республикада хизмат кўрсатган артист Л. Саъдуллаев қўйган саҳна кўринишлари ҳам тўпланганларга манзур бўлди.

Гулноза ҚОДИРОВА.

СУРАТЛАРДА: маҳаллада ўтказилган кечадан лавҳалар.

Қосим Ҳасанов олган суратлар.

Айни кунларда пойтахтимизда академик, бастакор Юнус Ражабий таваллудининг 100 йиллигига бағишланган тадбирлар кенг кўламда ўтказилмоқда. Кино-расм, овозли ҳужжатлар марказий давлат архиви биносида ўтказилган анжуман ҳам шундай тадбирлардан биридир.

Анжуманлар

БАСТАКОРНИ ЁД ЭТИБ

Уни Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги бош архив бошқармаси, Юнус Ражабий уй-музейи, Ўзбекистон кино-расм, овозли ҳужжатлар марказий давлат архиви ва Чилонзор туман хотин-қизлар қўмитаси ҳамкорликда ўтказдилар.

Тошкент Давлат консерваторияси профессори Суюма Ганиева бастакор ижоди ва унинг мустақиллик давридаги аҳамияти ҳақида маъруза қилди. Шунингдек, Юнус Ражабий уй-музейи ҳақида Ўзбекистон Республикаси Мадания ишлари вазирлиги музейлар бошқармасининг бўлим бошлиғи Светлана Гуткина, унинг шахсий архиви ҳақида етакчи мутахассис Мўътабар Юнусова ҳамда бастакорнинг фарзандлари Ҳасан Ражабий ва Санъат Юнусовалар анжуман иштирокчиларига академик, бастакор Юнус Ражабий ҳақидаги ўз хотираларини гапириб бердилар.

Анжуман давомида «Юнус Ражабий» фильми намойиш этилди.

Нодира НАЗИРОВА.

Қадим замонлардан бери пичоқ эркак зоти борки, унинг ҳамроҳи, эркаклик ғурури эди. Доим мардликка чорларди. Ҳамма эркак (ёшдан-кексагача) пичоқ осиб юрган бўлишсам ўта доно, мардликларини намойиш этишга ҳаракат қилишган. Мабодо, бирор нарсадан айтишиб, аччиқлашиб, ҳатто муштлашиб қолишган тақдирда ҳам фақат ақлни ишлатиб, пичоққа қўл чўзишмаган экан.

Мерос

ЎЗБЕК ПИЧОҚЛАРИ

Онамиз укамизни бешикка белаганда ёстиқчаси тагига жажжи, қинчали пичоқчани қўярканлар, қизиқиб сўраганимизда: «Ёлғиз қолганда эш бўлади, чўчимайди, тинч ухлайди» дердилар. Дадамизниям ёнларида доим чиройли қинли пичоқ осиғлиқ юрарди. Дадам: «Пичоқни эркак киши тақади. У ёлғиз ярим, бевақт юрганида қаерда бўлмасин сира қўрқмайди. Ёмонликлардан асрайди. Кўп савобли ишларни бажаради. Йўл-йўлакай нималар бўлмайди. Бировнинг моли ўралиб қолган бўлади, арқонини шартта кесиб юборилса шўрлик ҳалокатдан кутилади. Яна кимнингдир моли ҳаром ўлай деяётганда ғўштини ҳалол сақлаб қолади. Эҳ-ҳе, пичоқ ҳақида гапираверадиган бўлсак гап кўп» деб, гапни қисқа қилиб қўяқолардилар.

Ҳар сафар дадамнинг: «Пичоқни эркак киши тақади» деган гапларини эсласам, дадамиз вафотидан сўнгги бир воқеа ёдимга тушаверади.

Қишлоқда яшардик. Ҳали ёш бола эдим. Йиллар ўтган сари қишлоқ одамлари сиёсатдан қўрқиб, бирорта эркак пичоқ тақмай қўйганди. Бир коримизга яраб турган голланд сигиримиз бўларди. Аксига янги арқонни боғлаб, энди тушликка борай деб, жар ёқасидаги ўтлоққа келтириб, каттакон темир қозиғини заранг жойга қоқиб, тезда кетгандим. Қайтиб келсам, калласи тагида, жар томон қияликка қулаб, арқонга ўралиб типирчилаб ётарди. Эндигина йиқилганини кўрдим-у, шошиб қозиқни суғуришга уринардим-у, суғуролмасдим. Ҳар ёққа зир югуриб, бир-икки эркакни учратиб ёрдамга чақирдим. Қозиқни суғуришди-ю, кечиккан эканмиз, сигир қимирлашдан тўхтаб, ҳолдан кетиб, зўрға-зўрға олаётган нафасима тўхтади. Кимдир хонадондан пичоқ топиб келтириб, сигиримиз бўғзига пичоқ тортди. Сигир туёқ қоқмади. Мусулмонлик одатларига кўра туёқ қоқмаса, қон чиқиб оқмаса ғўшти ҳаром ҳисобланиб, еб бўлмасди...

Ана шунда пичоқ қадри билингандир. Биргина биз эмас, бизга ўхшаб молларини далада ҳаром ўлдириб қўйаётганлар кўплаб топиларди.

Гап пичоқ ҳақида бораркан, 1993 йил, 9 ноябрь куни «Баҳор» концерт залида бўлиб ўтган эсдан чиқмас ажойиб бир хотирани келтирмоқчиман. Раҳматлик Ўзбекистон халқ артисти Ғанижон Тошматовнинг 80 йилликлари нишонланаётганди. Ҳамкасбларидан бири, бастакор Ғуломжон Ҳожиқулов чиройли қинли пичоқ совға этарканлар: «Дўстим, ушбу пичоқни яхши ниятда енингга тақиб юриб, қарилигингда тишинг ўтмаётганда суяк-пуяк тозалаб, олма-полма артиб, қовун-повун сўйиб, коса қилиб еб юрарсан, бировнинг молими, эчкисими ўралиб ўлай-ўлай деяётганда савобли иш қилишни унутма деган мақсадда, дўстлигимиз абадийлиги учун арзимас ва кичик бўлсаям совғамни қабул эт», деганди.

Айримлар «Урф-одатларга кўра дўстига тиғ совға қилиб бўлмайди» дейишади. Масалан, Фарғона водийсидагилар пичоқни энг яхши совға деб ҳисоблашаркан. Янги куёв қайнисига, яқин дўстига лозим топган пичоқларини бемалол совға қилаверар экан. Шундай қилмаса айбга қўшишаркан. Халқ оғзаки ижодида ҳам бу одатлар маълум. Демак, пичоқ асрлардан бери халқ удумларида фақат яхши ниятда иштирок этганлигига шубҳа қилмасак ҳам бўларкан.

Пичоқ тури кўп. Рўзғор, ошхоналарда ишлатиладиган қинсиз бўлса, ёнга осиб юриладиган пичоқларда албатта қин бўлиши шарт. Ёнга тақиб юришни эп кўрмаган эркаклар эса, миллий урф-одатларга амал қилиб, этиклари қўнжига тиқиб юришган. Қинлари чармдан тикилгани учун пичоқ тиғи кесиб юбормаслигини ўйлаб, юқори ва пастки томонларига мис металл қоплашган. Пичоқ қинлари кокилли бўлиб, қинда маҳкам туриши учун кокиллардан юқоридан боғлаб, пастки қин учи ихчам бандидан тортиб қўйилган. Пичоқ сопи турли хил ҳайвон шохи ва суякларидан ҳам ишланган бўлиб, қини ҳам шунга ярашиқли, ўхшовли, нақшли тикилган. Пичоқ ва қинлари бир-бирига мослигидан ҳаммага ярашган. Пичоқ турлари турли хил металлдан бўлиб, қассоблик пичоғи ва бошқалар буюртмаларга кўра пўлат ва эговлардан ясалган. Бу каби пичоқларни занг босмайди. Чархлашни унчалик талаб этмай, қумқайроқ, чинни, ҳатто оддий тош қайроқларга чархланса ҳам кифоя, бемалол ўткирлашаверган.

Ҳар бир жойнинг ўз пичоғи бўлган. Ясалиш жиҳатдан бир-биридан катта фарқ қилганидан ҳар бир жой ўз пичоғини таниган. Ўзбек пичоқлари орасида кейинги пайтлари чуст пичоқлари машҳур бўлиб кетди. Ихчам, бежирим, ой, юлдузларнинг тасвирлари бор.

Тошкентда пичоқ қадимдан ясалгани, машҳурлигини биламиз. Бетасвир, катта, кичикроқ кескир пичоқлар таърифи аллақачонлар дунёга ёйилган. Пичоқ ясовчи пичоқчи ҳунарманд уста кўп эди. Сопи ҳайвон шохи, суякларидан бўлиб, ўта силлиқ, қўлга маҳкам ўрнашадиган, эговва пўлатдан ишланган ўткир пичоқлар Ҳадра, Каллахона деган жойлардан топилар эди. Шундан бўлса керак, кўҳна маҳаллалардан бири «Пичоқчи» деб аталади.

Пичоқнинг халқ табобатида ҳам ўзига хос хизмати бор. Айрим қўрқиш, чўчиш касалликлари пичоқ ва унинг қини билан даволанган. Чайиб суви шифо ўрнида ичирилгач, бемор тузалиб кетиши каби ирим-чиримларни халқимиз ҳамон қўллаб келмоқда. Пичоқ нафақат болаларни, катталар ёстиқлари тагига ҳам қўйилса, тинч, хотиржам ухлашларида хизмат этаркан.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
санъатшунослик илмий-тадқиқот институтининг илмий ходими.

Ҳикматлар

ЎЗИНГГА ДЎСТ БЎЛ, ТОКИ...

◆ *Ақл вужудимиздаги ҳаммани ҳайратга соладиган қудратдир. Шунга кўра фикримизни вужудимизга ҳоким қилсак қандай яхши.*

«Гита»дан.

◆ *Ҳар ишни қойилмақом қилиб бажариш ва яхши фикрлар билан яшаш инсон чеҳрасини гўзал қилади.*

Роскин.

◆ *Яхши хулқ бегоналарни сенга яқин қилади, ёмон хулқ яқинларингни сендан узоқлаштиради.*

Луқмон ҳаким.

◆ *Ўзингга дўст бўл, токи ўзгалар ҳам сенга дўст бўлишсин.*

Скотлинд.

◆ *Виждон — Аллоҳ садосидир, унга яхшилаб қулоқ сол.*

Ламартин.

◆ *Таомга озгина туз қўшилгани каби сўзда ҳам озгина ҳазил-ҳузул бўлиши керак.*

Рисолаи Дилкушо.

Баҳром МАҚСУДОВ тайёрлади.

Нҳол

ҚУЁШЛИ ЮРТ ЎҒЛИМАН

Қуёшли юрт ўғлиман.
Қалби олов чўғлиман.
Темур бобом наслиман.
Ватанпарвар аслиман.
Ўзбекистон ўзлигим.
Кўз тегмасин.
Кўз дегум!

Нафас туйдим шу юртда.
Меҳмон баланд шу
юртга.
Қанот ёзар тилагим.
Ишга чанқоқ билагим.
Ўзбекистон ўзлигим.
Кўз тегмасин.
Кўз дегум!

Диёрим оҳанрабо.
Жаҳон унга маҳлиё.
Пайванд бўлай жонига.
Довруғ қўшай жонига.
Ўзбекистон ўзлигим
Кўз тегмасин.
Кўз дегум!

ДИЁР МЕҲРИ

Юртимизнинг эртаси.
Келажакнинг меваси.
Билим, ҳунар эгаси.
Биз бўламиз албатта.
Ниятлар улкан — катта

Орзуларим уч берар.
Диёр меҳри куч берар.
Дилда ёруғ туйғулар.
Ёруғликка ошнамиз.
Эзгу ишга ташнамиз.

Довруғлидир Ватаним,
Обрўлидир Ватаним.
Дунёдаги чаманим.
Кўз қорамдек сақлайман.
Ишончингни оқлайман.

Темур бобо дилда ёд.
Ўлкам бўлур гулобод.
Байроқни тутиб азот.
Шод боramиз илгари.
Мард ғолиблар сингари.

ЁШ АСКАРЛАР ҚЎШИҒИ

Сафлар мустаҳкам.
Қомат тик, ўктам.
Мардона шахдам.
Ташлаймиз қадам,
Бир, икки, уч.
Қадамлар дадил.
Билакларда куч
Нурафшон манзил.

Дилда доим жо
Ватан, эл ёди
Ўзбекмиз аъло
Темур авлоди
Бир, икки уч.
Қоматлар адл.
Билакларда куч
Нурафшон манзил.

Шум ёв нияти,
Сололмас ғулу.
Ватан сарҳади
Дахлсиз мангу
Бир, икки, уч.
Содиқ ўғлонмиз
Билак тўла куч
Юртга қалқонмиз.

Ҳабиб РАҲМАТ.

БОЛАНИНГ ТИЛИ ШИРИН

Бир аёл ёнида кичкина қизи билан поезд га чиққанди.
— Ана шу охирги вагонга чиқиб олсак яхши бўларди-да!
Эркатой қизи ойисига эътироз билдириб дедики:
— Йўқ, йўқ! Охиргисига эмас, энг олдинги вагонга ўтирамиз. Холамникига тезроқ боргим келаяпти...

* * *

Кишки салқин кунларнинг бирида иккита кичкина қиз кўприк ўйнашаётган экан. Ичкари уйда улардан бирининг ойиси ўйталибди. Унинг қизи ўртоғига дебди:
— Ойимлар қаттиқ шамоллабдилар.
Кўшни қиз ҳам ачиниб дебди:
— Бунақа салқинда кўчада куп юрмасалар бўларди.
— Улар ҳеч қаерга чиқмадилар. Анави уйнинг тўрида «Кишки бўронлар» деган расм илинib турибди. Шунинг тагида ўтириб шамоллаб қолдилар.

Эндигина тухумдан чиққан жўжа тухум пўчоғига қараб бурнини жийириб дебди:
— Вой-бў! Бунча кичкина бўлмаса бу уй! Мен бунақа кичкина уйда ҳеч ҳам тура олмас эдим.

Табиат ўқитувчиси ўқувчилардан сўрабди:
— Отларнинг ёш ёки қариэканини қандай билиш мумкин?
Ўқувчилардан бири дебди:
— Уларнинг тишидан.
— Хўроз ва товуқларни-чи?
— Уларни ҳам тишлар билан.
— Ахир уларнинг тишлари бўлмайди-ку!
— Уларнинг тишлари мизда демоқчиман.
— Қандай қилиб? — ажабланибди ўқитувчи.
— Агар улар ёш бўлса осон чайналади. Қари бўлса яхши чайналмайди-да!

* * *

Фарид Шавкатга хат келтириб дебди:
— Дўстим, шу хатни тез менга ўқиб бергин.
— Иложи йўқ, чунки ҳали кун ботмаган.
Фарид таажжубланиб сўрабди:
— Хатни ёруғда ўқиган яхши эмасми?
Шавкат шошганича жавоб берибди:
— Мен кечқурун дарс қиламан, кундузи ўйнашим-да!

Баҳриддин ТУРҒУНОВ тайёрлаган.

Мен учувчи бўламан.

Миртемир Қодиров сурати.

Ёшлигидан тасвирий санъатга ихлос қўйган Акмал Жамолов ижод машаққатларига, заҳматларига дош бериб, камолот сари узлуксиз интилишлари билан ютуқларга эришаётган рассомдир.

У мактабни тугаллагандан сўнг Тошкент маданий-оқартув техникумида, кейинроқ Тошкент Санъат (аввалги театр ва рассомчилик) институтида мусаввирлик бўйича сабоқ олди. Мана, ўн йилдан ошдики, Акмал Жамолов Муқимий номидаги ўзбек давлат мусиқали театрида безовчи-рассом бўлиб ишлаётир. Ўн йилдан ошиқ давр мобайнида ўз ишлари билан республика кўргазмаларида мунтазам қатнашиб келмоқда.

Санъат

НУРЛИ УЙҒОҚЛИККА ОШУФТА

Раҳим Аҳмедов, Неъмат Қўзибоев каби таниқли мусаввирлар эътиборини ўзига хос манзара ишлари билан қозона олган Акмал ҳозиргача устозлардан ўрганишга ҳаракат қилади. Уларнинг фикр-мулоҳазаларидан тегишли хулосалар чиқариб, ижод қилади. Рассомнинг, айниқса, Урол Тансиқбоевга ихлоси баланд. У ҳамиша машҳур академик рассом ижодини таҳлил қилиш, янгича қирраларини очишга интилади.

«Оқтош», «Хумсон», «Буюк Сирдарё», «Чиннигул» каби ўнлаб ишлари мутахассислар томонидан юқори баҳоланиб, муваффақият билан кўргазмаларда намойиш этилди. Айниқса, «Тошлар» номли туркум асарлари кўпчиликнинг олқишига сазовор бўлди.

— Ҳар бир рассом ўз рангларини, ўз мавзусини топишга интилиб ижод қилади, — дейди Акмал Жамолов. — Мен «Тошлар» туркумидаги ишларда ўз рангимни, ўз мавзуимни топа олдим деб ўйлайман. Бу борадаги изланишларимни янада чуқурроқ давом эттириш ниятидаман.

Акмал очиқ, иссиқ рангларни хуш кўради. Шу боис унинг манзара жанридаги ишларига назар ташлар экансиз, уларда ўзгача ҳарорат, нурли уйғоқлик борлигини сезасиз. Шу билан бирга рассом бошқа жанрларда ҳам ижод қилиб, ўз ички дунёсини кенгроқ ифодалаш учун изланишлар олиб боради. Ўтган 1996 йил Акмал Жамолов учун бу борада ғоят баракали бўлди. Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллиги муносабати билан тасвирий санъат вакиллари буюк аждодимиз тимсолини яратиш бўйича ижодга киришгани каби Акмал ҳам «Лой жанги» ва «Жанг олдидан» номли иккита йирик асар яратишга муваффақ бўлди. Ишлар рассомлару санъатшунослар, рангтасвир мухлислари томонидан илиқ кутиб олинди. Ўзига хос юқори баҳо берилганлиги самараси ўлароқ бу расмларнинг бири Темурийлар тарихи давлат музейига, иккинчиси, «Кабул-Туйтепатекстиль» қўшма корхонаси галереясига қўйилди.

— Кўпдан бери изланишларим жамлана оладиган, йирик ҳажмли ишлар яратиш орзусида эдим. Орзуим буюк Соҳибқирон юбилейи шарофати билан амалга ошганидан хурсандман, — дейди мусаввир.

У ҳамон изланишда. Дам олиш кунлари ҳам Акмал Жамоловни уйидан топа олмайсиз. Керакли анжом-ашёсини оладию Бўзсув, Анҳор бўйларидаги сўлим жойларга бориб, эртадан кечгача чизгилар, этюдлар яратиш билан банд бўлади. Ёки Эски шаҳарнинг ўзига хос миллий меъморчилик кўринишларини тасвирга тушириш учун пойтахтнинг Хасти Имом, Қорасарой, Қумлоқ каби даҳаларини кезиб юради. Буларнинг натижаси сифатида дунёга келган «Эски шаҳар» туркумидаги ишларда миллий, бетакрор манзаралар акс эттирилган. Рассом бу тўғрида шундай деди:

— Пойтахтимизнинг Эски шаҳар қисми ғоятда миллий, ўзига хос ранглар мужассамлашган кўринишларга жуда бой. Ҳозир бу даҳалар бузилиб, ўрнига янги бинолар қурилмоқда. Демак, келажак авлод учун шаҳримиз қиёфасининг миллий ўзига хослигини кўрсатиш учун кўплаб манзараларни чизиш лозим.

Акмал Жамоловнинг ишларига АҚШ, Германия, Япония каби хорижий давлатлардан келган санъат ихлосмандлари алоҳида эътибор беришлари бежиз эмас. Зеро, унинг ишларидаги рангларда миллийлик, ўзига хос тасвир услуби бўртиб туради. Ижодкор учун эса ўз она-юртининг куйчиси сифатида унинг бетакрор манзараларини, ажойиб кўринишларини маҳорат билан акс эттира олиш ғоятда муҳим. Мусаввирнинг орзу-ниятлари, ўй-хаёллари ҳам кўплаб ишларда янада ёрқин инъикосини топиб бориши шубҳасиздир.

Маъмура РЎЗИЕВА.

Танловлар

ҚАДЛАРИГА ЛИБОС ЯРАШГАН

Чилонзор туманидаги «Қозиробод» маҳалласи гузарида «Оила, эътиқод ва ёшлар» мавзуи доирасида «Шарқона миллий либослар» кўрик-танлови ўтказилди. Унда «Дўмбиробод», «Каттақозиробод», «Бўстон» маҳаллаларидан вакиллар қатнашдилар.

Кўрик-танловни ўтказишдан мақсад тадбиркор аёллар фаолиятини ошириш, хотин-қизларнинг кийиниш маданиятига ва тарбиясига эътиборни кучайтириш, ўсиб келаётган қизларда тикувчилик касбига қизиқиш уйғотиш, уларда эстетик дид, кийим дизайнини ривожлантириш ва миллий кийимларни кенг тарғиб қилиш бўлди.

Кўрик иштирокчилари танловда корхона ва муассасаларда, меҳмондорчилик ва тадбирларда ҳамда уй шароитида кийиладиган уй бекаларининг ўзлари тиккан либосларини намойиш этдилар.

Кўрик-танлов ҳайъатининг қарорига биноан «Дўмбиробод» маҳалласидан иштирокчи Раъно Жўраевага 1-ўрин, «Каттақозиробод» маҳалласидан Дилшода Толипова ва «Бўстон» маҳалласининг вакили Шоира Ваҳобоваларга 2-ўрин берилди.

Наргиза ПИРНАЗАРОВА.

Юнусобод туманида жойлашган 21-Меҳрибонлик уйида туман спорт қўмитасининг ташаббуси билан тарбияланувчилар ўртасида «Қувноқ стартлар» спорт-соғломлаштириш мусобақалари бўлиб ўтди.

— Ушбу спорт ўйинларини ўтказишдан асосий мақсад қобилиятли, иқтидорли болаларни аниқлаб уларни келгусида ҳар хил спорт турлари бўйича тўгаракларга жалб этиш, жисмоний жиҳатдан чиниқтириш, жамоатчилик руҳини сингдириш ва қийин вазиятларда бир-бирига кўмакка келишни ўргатиш, қолаверса тарбияланувчиларнинг маданий ҳордиқ чиқаришларини ташкиллаштиришдир, — дейди туман спорт қўмитасининг раиси Регина Қамбарова. — Шу сабабдан ҳам мусобақа дастурининг қизиқарли чиқиши учун анчагина ишладик. Унинг натижаларидан эса ўзингиз шоҳид бўласиз.

Мурувват

БОЛАЖОНЛАР КЎНГЛИ ЯЙРАДИ

Дарҳақиқат, Меҳрибонлик уйининг кенг ва ёруғ спорт залидаги мусобақалар жуда қизиқарли, қувноқ ва ҳаяжонли дақиқаларга бой ўтди. Унда тарбияланувчиларнинг «Симба» ва «Квики» деб номланган иккита жамоаси ўзаро куч синашди. Болалар баскетбол ва арқонда сакраш эстафеталари, футбол тўпини тўсиқлар орасидан айлантириб ўтиш, «Кенгуру» мусобақаси, «Дўстингни кўтариб ўт», «Оломон пойга» беллашувларида ўз куч-маҳоратларини намойиш этаётганларида командадош дўстлари ва ҳамхоналари уларни тинимсиз қўллаб-қувватлаб туришди. Хуллас, олтита мусобақа ўтганидан сўнг ҳисоб тенг — 3:3 бўлганлиги ҳам баҳсларнинг нақадар қизиқарли ва шиддатли ўтганлигидан далолат беради. Ниҳоят, якуний эстафетадан сўнг «Квики» жамоасининг қўли баланд келиб, мусобақа ғолиби бўлди.

Тумандаги 260-мактаб ўқувчиларининг «Мукаррама» дастаси аъзолари ижросидаги миллий куй, қўшиқ ва рақслар тадбирга ўзгача файз киритди. Болажонлар мазза қилиб қувнаб-ўйнашди.

«Қувноқ стартлар» мусобақасининг якунида ғолиблар туман спорт қўмитасининг дипломлари ва фахрий ёрлиқлари билан тақдирландилар, шунингдек Меҳрибонлик уйига ушбу ташкилот томонидан тўплар, теннис ракеткалари, спорт кийимлари, ёзги оромгоҳларда спорт билан фаол шуғулланишлари учун гимнастика ўриндиқлари ва сакраш учун арқонлар топширилди. Бундан ташқари Тошкент шаҳар ҳокими томонидан ажратилган махсус совғалар тақдим этилди.

Энг муҳими эса Меҳрибонлик уйларида тарбияланаётган меҳр-оқибат, саховат ва ғамхўрликка ташна болажонларга бўлган доимий эътибордир. Бинобарин, ёзги таътил давомида Меҳрибонлик уйи тарбияланувчиларининг кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун тегишли шарт-шароитлар яратилган. Чунончи, 21-Меҳрибонлик уйининг 10 ёшгача бўлган кичик тарбияланувчилари шаҳар ташқарисидаги иккита сўлим оромгоҳда мазза қилиб дам олишса, ундан катта ёшдаги болалар Бўстонлиқ туманидаги Оқтош дам олиш ва меҳнат оромгоҳида бўладилар.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

СУРАТЛАРДА: «Қувноқ стартлар» мусобақасининг қизғин лаҳзалари.

Рашид Галиев олган суратлар.

ДИҚҚАТ: ТАНЛОВ!

«1997 — ИНСОН МАНФААТЛАРИ ЙИЛИ»

1997 йил Ўзбекистонда Инсон манфаатлари йили, деб эълон қилинган. Мустақил давлатимизда инсон манфаатлари йўлида амалга оширилаётган кенг кўламли амалий ишларни тўлақонли ёритиш оммавий ахборот воситаларининг энг муҳим вазифаларидан биридир.

Шуни ҳисобга олган ҳолда:

Ўзбекистон оммавий ахборот воситаларини

демократлаштириш ва қўллаб- қувватлаш ижтимоий-сиёсий фонди

ТОШКЕНТ ШАҲАР БЎЛИМИ

«1997 — Инсон манфаатлари йили» шиори остида

йилнинг энг яхши журналистик иши учун

танлов эълон қилади.

Газета ва журналлар саҳифаларида, телевидение ва радиода ушбу мавзуда эълон қилинган энг яхши журналистик ишлар таҳририятлар тақдимномасига кўра 1997 йилнинг 15 декабрига қадар қуйидаги манзилда қабул қилинади:

Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй, 2-қават, 232-хона.

Танлов ғолибларига қуйидаги мукофотлар таъсис этилган:

битта биринчи — телевизор;

иккита иккинчи — магнитофонлар;

учта учинчи — диктофонлар.

Танлов якунлари Янги — 1998 йил арафасида чиқарилади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитага иш тажрибасига эга бўлган бош ҳисобчи керак. Маълумот юзасидан 39-49-54 ёки 39-10-14 телефонларига мурожаат қилишингиз мумкин.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа иншоотларини таъмирлаш юзасидан режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан **17 июндан 23 июнгача** Солдатенко кўчаси, 2-Солдатенко тор кўчаси, Мальков кўчаси, Боку кўчасида, шунингдек **23 июндан 30 июнгача** Боку кўчаси, 1-Боку тор кўчаси, Матрос кўчасида истиқомат қилувчи 91/93-АТС абонентларида алоқа бўлмайди.

Тошкент шаҳар телефон тармоғи ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

ФУТБОЛ

ИШҚИБОЗЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

20 июнь куни соат 19.00 да

1998 йил Парижда бўладиган футбол бўйича жаҳон биринчилигида қатнашиш учун саралаш ўйинларида

Ўзбекистон ва Индонезия

миллий терма жамоалари

учрашадилар

98

ПОРАХЎР ТУМШУҒИДАН ИЛИНДИ

Халқ ўртасида телефон, факс, уяли телефон алоқаларига эҳтиёж катта. Бироқ бундан алоқа тизимидаги айрим нопок раҳбар ходимлар ўз манфаатлари йўлида фойдаланаётганлари ачинарлидир. Чунончи, яқинда туманлараро Коррупция ва терроризмга қарши кураш бўлими ходимлари томонидан шаҳримиздаги телефон тармоқларининг бирида раҳбар ёрдамчиси бўлиб ишловчи кимса, фуқаролардан бирига телефон ўтказиб бераман деб, ўз хизмат хонасида 7000 сўм пора олаётганида қўлга олинди. Ҳозирги кунда у қилган жинояти учун қонун олдида жавоб бермоқда.

ҚОРАДОРИ ЙЎҚ ҚИЛИНДИ

Кўчат экиб, мева етиштириб ҳамшаҳарларимиз дастурхонини тўкин қилиш ўрнига ҳар хил енгил-елпи, қинғир йўллар билан даромад топмоқчи бўлган кимсаларнинг қилмиши узоққа бормаслиги тайин. Шундайлардан бирининг тақдири хусусида сизга сўзларканмиз у инсонга ҳаётида нима етмади экан дейишингиз мумкин. Бу кимса мўмай даромад топиш илинжида ўзгалар ҳаётини ўйлашни хаёлига ҳам келтирмаганга ўхшайди. У етиштирган қорадоридан нечанеча оила бузилиши, майибу, мажруҳ болалар туғилиши, жиноятга олиб келишини била туриб, қонунни бузди. Ўз дала ҳовлисига кўкнори гиёвандлик моддасини экиб, ундан катта фойда олмоқчи бўлган кимса жиноят устида қўлга олинди. У етиштирган гиёвандлик моддалари милиция ходимлари томонидан таг-туги билан йўқ қилинди.

ЎҒРИ УЗОҚҚА БОРМАДИ

Метронинг «Беруний» бекатида номаълум кимса аёл кишининг ҳамёнидан 174 сўм пулини суғуриб олиб жуфтакни ростлади. Лекин унинг «шодлиги» узоққа бормади. Жиноятчи изига тушган милиция ходимларининг саъй-ҳаракатлари билан ҳеч қаерда ишламайдиган, Ибн Сино мавзесида истиқомат қиладиган Р.исмли кимса ашёвий далиллар билан қўлга олинди.

Ҳозирда ҳамён эгасига қайтарилган, киссавур эса жиноий жавобгарликка тортилди.

«02»

ҚЎШНИНГ ТИНЧ, ЎЗИНГ ТИНЧ

«Қўшничилик—минг йилчилик» ёки «Уй олгунча қўшни танлагин», деган нақллар халқимиз орасида азал-азалдан бор.

Ҳеч қаерда ишламайдиган Аброр ўз қўшниси билан арзимаган нарсага гап талашиб қолади. Натижада бу жанжалга олиб келади. Хатти-ҳаракатининг кетини ўйламаган Аброр ўз қўшнисига оғир тан жароҳати етказади. Жабрланувчи оғир тан жароҳатлари билан касалхонага олиб келиниб унга тиббий ёрдам кўрсатилди. Аброр эса қилган қилмиши учун ҳозирги кунда терговда жавоб бермоқда.

ПУЛ ЭГАСИГА ҚАЙТАРИЛДИ

Отчопар бозорига уй-рўзғор учун турли хил буюмлар харид қиламан деб тушган Тойир ҳамёнини қўлида ушлаган ҳолда пештахталардаги кийим-кечакларни томоша қиларди. Шу фурсатда тўсатдан номаълум кимса орқасидан билдирмасдан келиб Тойирнинг қўлидаги ҳамёнини юлиб олиб, одамлар ичига кириб яширинади. Гавжумда ғойиб бўлган ўғри кўринмасди. Тойир шоша-пиша бозор ичида ўз хизмат бурчини ўтаб юрган милиция ходимларига бўлган воқеани баён қилди. Ички ишлар ходимлари тезкор ҳаракат чораларини кўриб, жиноятчини бозор ичида қўлга олишди. Пул эгасига тўлиқлигича қайтарилди.

Обиджон ВАЛИЖОНОВ, Тошкент шаҳар ИИББ матбуот хизмати ходими.

Тошкент оқшоми
Toshkent oqshomi

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-28-95, 33-08-74, 36-57-65. факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Г-0366. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ 6.704 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.